

MŰSZAKI DOKUMENTÁCIÓS NAPOK CSEPELEN

061./4:002

A CSEPEL VAS- és FÉMMŰVEK KÖZPONTI MŰSZAKI KÖNYVTÁRA 1960. október 10 és 16-a között rendezte meg dokumentációs kiállítását "C s e p e l i D o k u m e n t á c i ó s N a p o k" címmel. Ennek a kiállításnak eredményeiről számolok be az alábbiakban, annál is inkább, mivel első kísérlet, és valószínűnek tartom, hogy a nálunk szerzett tapasztalatok sokak számára nyújthatnak segítséget hasonló kiállítások rendezéséhez. Gondolom, hogy a továbbiakban részletesen ismertetett kiállítási anyag és a szerzett tapasztalatok a dokumentáció jelenlegi magyarországi helyzetére és az utóbbi egy év alatt elért jelentős fejlődésére vonatkozóan is bizonyos foku felvilágosítással szolgál mindenki számára. A Csepel Vas- és Fémművek az ország legnagyobb termelő üzeme, és elsősorban ez ad lehetőséget arra, hogy az itt észleltekről általános érvényű következtetéseket is levonjunk. Mielőtt a részletes ismertetéshez kezdenék, el kell mondanom, hogyan vetődött fel a kiállítás megrendezésének gondolata.

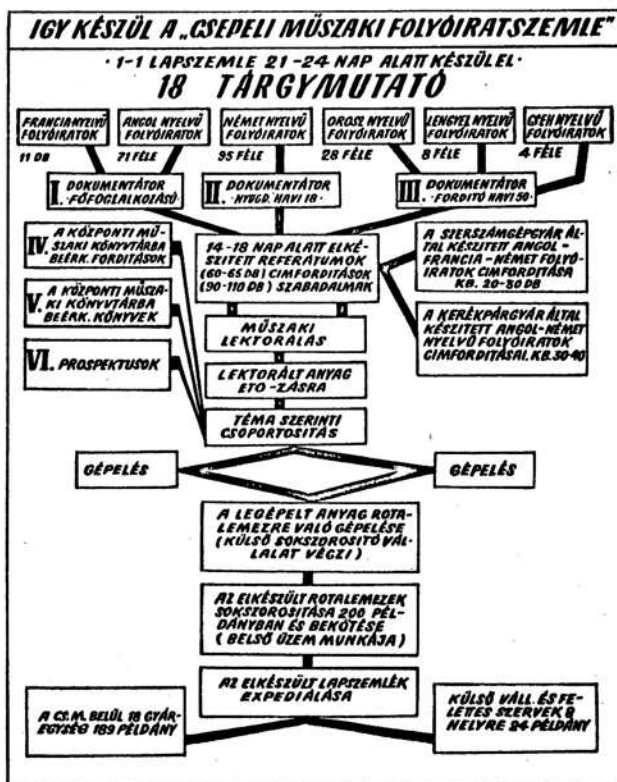
A Művek Központi Műszaki Könyvtára 1960-ban résztvesz az Országos Műszaki Könyvtár által kezdeményezett és megindított dokumentációs munkaversenyben. A munkaversenybe benevezett üzemi és kutatóintézeti műszaki könyvtárak különféle csoportjai között a csepeli könyvtár az UI-es csoportban van, tehát a legnagyobb üzemek műszaki könyvtárainak sorában indult. A könyvtár mintegy féléves dokumentációs munkája nem kecsegtetett különösebben jó szerepléssel az igen erős csoporton belül, hiszen versenytársaink közül nem egy könyvtárban már évek óta működött a dokumentáció jelentős sikerrel. Természetesen főcélunknak tartottuk, hogy a verseny lendületével felfejlődjünk a legjobbakhoz, és jó eredményt érjünk el. Tudtuk, hogy ezt csak tervszerű és céltudatos munkával, továbbá a különféle tapasztalatok felhasználásával és alkalmazásával lehet elérni. Tehát elsősorban a már 1959-ben kiadott Műszaki Folyóírat szemlénk további készítését kellett ugy megszervezni, hogy megjelentetése bizonyos - 3 hetes - szabályosságot mutasson. Ezt sikerült is megoldani. Ezután került sor a "SZOVJET TECHNIKA NAPJAI" című könyv- és folyóirat kiállításra május 16 és 22-e között. Könyvtárunk fennállása óta ez volt az első nagyobb-szabású könyv- és folyóirat kiállítás. Bár nem előzte meg a szükséges előkészítő és propaganda munka, nem volt sikertelen. Mindenesetre az itt szerzett tapasztalatok voltak azok, amelyek felvetették egy másik, nagyobb könyvtári kiállítás rendezésének a gondolatát. A Technika Házában kiállított hasonló jellegű anyagban fedeztük fel, hogy a Szovjetunió egyes üzemeiben gyakran tartanak d o k u m e n t á c i ó s n a p o k a t, amelyeknek célja a dokumentációs munka széleskörű propagálása. Ez, továbbá az OMK és a KGM munkatársainak szándékunkat megerősítő helyeslő véleménye volt az, ami világossá tette, hogy Csepelen is dokumentációs napokat kell rendezni.

+++

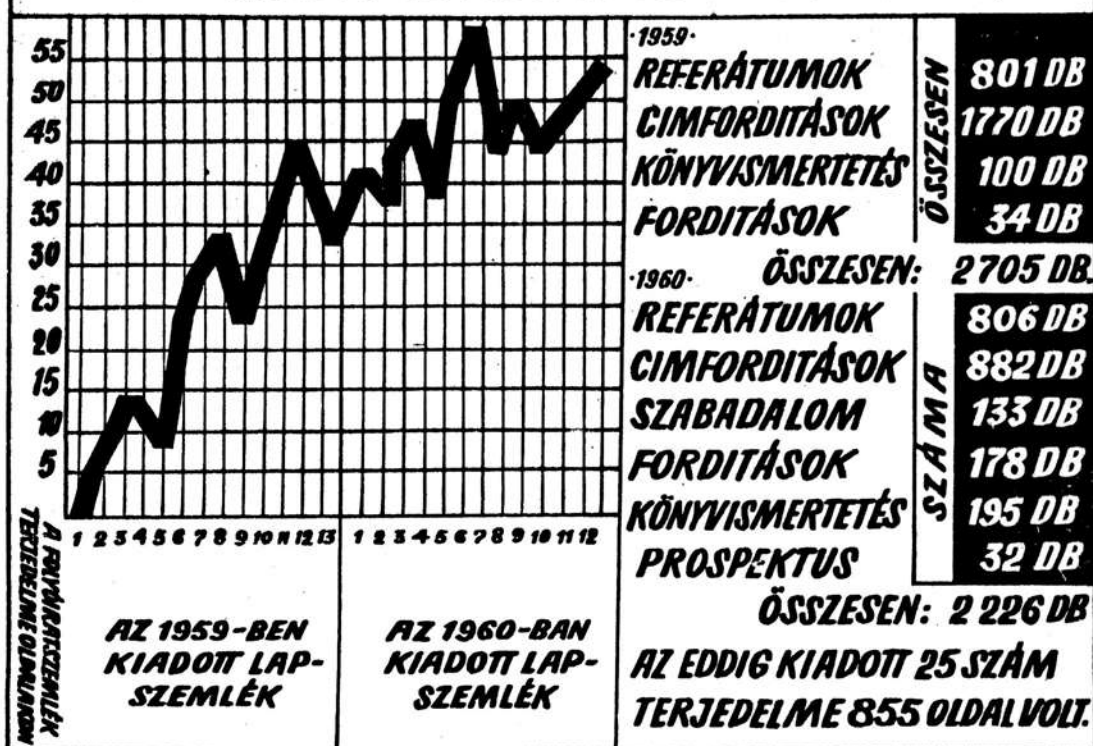
Most már elkezdődhetett az előkészítő munka, amely egyáltalán nem látszott könnyűnek. Először is ti. felhívták figyelmünket arra, hogy ha nem tudjuk kellőképpen biztosítani az érdeklődést, továbbá ha nem tudunk megfelelő programot és kiállítási anyagot összegyűjteni, akkor hozzá se kezdünk. A feladat megoldása tehát komoly és mindenre kiterjedő előkészítést igényelt.

De miből is állt ez az előkészítő munka és mennyi időt vett igénybe? Elsősorban meghatároztuk, hogy a kiállításon olyan anyagot mutatunk be, amely a "laikusoktól" kezdve a könyvtári szakemberig mindenki részéről érdeklődésre tarthat számot. Az anyagot két részből állítottuk össze: egyrészt szemléltető, értelmező táblákból, táblázatokból grafikonokból, másrészt eredeti dokumentációs kiadványokból. A kiállítás tartalmilag is két részre oszlott, ugymint a magyar műszaki dokumentáció és legjelentősebb kiadványai, szolgáltatásai, valamint a Szovjetunió, a két Németország /NDK, NSZK/, Anglia és az USA dokumentációs szervezetei és kiadványaik.

A magyar dokumentáció ismertetését bevezető résszel akartuk érthetővé és világossá tenni. Ez az első rész a dokumentáció tartalmát és lényegét mutatta be egy táblázaton, és a tevékenység elemeit alkotó könyveken, folyóiratokon, szabadalmakon, prospektusokon és fordításokon keresztül. A következőkben az OMK, a KGM Hálózati Alközpont, a Csepel Vas- és Fémművek Központi Műszaki Könyvtára és néhány nagyobb üzemi műszaki könyvtár dokumentációs munkáját és kiadványait ismertettük táblázatok és az eredeti dokumentumokkal.

A CSEPELI MŰSZAKI FOLYÓIRATSZEMLE* FEJLŐDÉSE AZ 1959. MÁRCIUSÁBAN KIADOTT ELSŐ SZÁMTÓL KEZDVE AZ 1960. 12. SZÁMIG:

A kiállított anyag másik része a világ négy, illetve öt legjelentősebb dokumentációjával bíró államának a dokumentumai és az egyes országokban működő dokumentációs szervezetek tablókön való részletes ismertetései voltak. Itt elsősorban a nyugati államok: NSZK, Anglia, USA dokumentációjára vonatkozóan kellett alaposabb kutatást végeznünk, mivel ezeknek az országoknak dokumentációs szervezeteit ismerető adatok nem álltak rendelkezésre. A Szovjetunió és az NDK dokumentációjára vonatkozóan csak a már meglévő anyagokat kellett feldolgozni.

Miután összeállítottuk a kiállítás anyagát, haladéktalanul föl-vettük a kapcsolatot a gyár dekorációs osztályával, hogy a szükséges tablók, táblázatok és egyéb dokumentációs elemeknek az általunk elképzelt és megadott formában való elkészítését a legrövidebb időn belül megkezdjék. Nem volt könnyű feladat a dekorációs osztály munkatársainak megmagyarázni a kiállítás - tőlük teljesen idegen - tartalmát és a bemutatandó anyag elhelyezésének módját. Ez is sikerült, és akik látták kiállításunkat, úgy hiszem, a dekorációs osztály kitűnő tetszős munkájáról csak elismerően beszélhetnek.

Az előkészítő munkához tartozott a megfelelő propaganda eszközök minél szélesebb "skálájú" alkalmazása is. Elsőként plakátokat készítettünk a dekorációval, és ezeket a plakátokat a legforgalmasabb helyeken, a gyárkapuknál helyeztük el. A kiállítás megnyitása előtt 3-4 nappal a hangosbemondó is közölte a gyár dolgozóival a megnyitás időpontját és a kiállítás nyitvatartási idejét. Ezekután következett volna a meghívók elkészítése és szétküldése. Előbb azonban össze kellett állítani a kiállítás időtartama alatt tartandó előadások témáját és programját, továbbá az előadók névsorát. Az egyes előadások témáját úgy állapítottuk meg, hogy azok egyrészt országos, másrészt helyi, csepeli vonatkozásban a dokumentáció jelentőségét, szükségességét és a termelő munkával való aktív kapcsolatát meggyőző erővel emeljék ki.

Az előadók személyének megválasztásánál döntő szerepet játszott az, hogy jó szakember legyen, és kellőképpen használja a dokumentációt. A kiállítás időtartamára az alábbi 6 előadást terveztük.

Okt. 10. Megnyitó: Kovács István műszaki igazgató

A műszaki dokumentáció és műszaki fejlesztés
Előadó: Kuti Lajos, a műszaki főosztály vezetője

Okt. 11. A műszaki dokumentáció fejlődése Magyarországon napjainkig és a további fejlesztés lehetőségei

Előadó: Jánszky Lajos, az Országos Műszaki Könyvtár igazgatója

Dokumentációs munka a KGM hálózati alközpontnál és a KGM-hez tartozó vállalatoknál

Előadó: Balázs Béla, a Műszaki Információs és Fordító Vállalat igazgatója

Okt. 12. 10-12^h Műszaki könyvtárosok látogatása

13-15^h A műszaki könyvtárosok vitája a dokumentáció időszerű problémáiról.

Okt. 13. A csepeli dokumentáció szükségessége és jelentősége

Előadó: Földváry M. Ferenc, tröszt főmechanikus

A dokumentáció felhasználása a termelő üzemekben

Előadó: Lajtai István, a Csepeli Szerszámgépgyár vezető tervezője

Okt. 14. A csepeli műszaki dokumentáció megindulása, és jelenlegi rendszerének kialakulása

Előadó: V. Botond Éva dokumentátor

+ + +
+ + +

Ezekután elkészítettük a meghívót mintegy 500 példányban. A meghívókat az egyes gyárak műszaki vezetőinek és más műszaki dolgozóknak küldtük el. Meghívtuk továbbá az egyes üzemi és kutatóintézeti műszaki könyvtárosokat is. Az írásbeli meghíváson kívül elmentünk minden egyes

gyáregység főmérnökéhez és főtechnológusához, és személyesen is megkértük, hogy a gyár minden műszaki dolgozójával együtt látogassa meg a kiállítást, és vegyen részt az előadásokon. Ennek a munkának a nehézségéről elég ha annyit közlök, hogy mintegy 36 műszaki vezetővel kellett személyesen beszélni. Az előkészítő és propaganda munka tehát megtörtént; mindezt 3 hét alatt végeztük el.

+ + +

A továbbiakban az elhangzott beszédeket és a kiállítás eredményeit röviden ismertetem.

A program első két napja mondható a kiállítás legsikeresebb eseményének. Ezeken a napokon közel 150 látogató tekintette meg a kiállítást. Az elhangzott előadások méltán számíthattak a legnagyobb érdeklődésre. A további napokon mutatott érdektelenség azonban egészen érthetetlen volt, annál is inkább, mivel ezek az előadások is igen színvonalasak voltak. Tekintettel arra, hogy valamennyi előadás igen értékes és érdekes volt, elhatároztuk, hogy azokat külön kiadványként publikáljuk. Mindegyik előadó kiemelte beszédében azt a vitathatatlanul szükséges és napjainkban egyre szorosabbá váló kapcsolatot, amely a dokumentáció és a termelő munka között kialakult.

Az első előadásban Kuti Lajos, a Művek műszaki főosztályának vezetője a dokumentáció és a műszaki fejlesztés kapcsolatát fejtegetve világosan megmondta, hogy "nem elegendő egy bizonyos műszaki nivót elérni, és azon maradni, mert a műszaki fejlődésben nincs megállás, és aki nem halad, az lemarad". Tehát a "jó műszaki holtig tanul", ez pedig csak a "munkájához tartozó szakirodalom és ezen keresztül a technika fejlődésének" rendszeres tanulmányozása által lehetséges. Beszédében reményét fejezte ki, "hogy a csepeli műszaki dokumentációs szolgálat nem válik öncélú tevékenységgé, hanem olyan tevékenység lesz, amelyet a "műszaki munkavállalók alapvetően igényelnek". A további előadások főleg a csepeli műszaki dokumentáció szükségességét, jelentőségét és fejlődését tárták fel a hallgatók előtt. Ezek az előadások kiemelték azokat az eredményeket, amelyeket a Csepeli Műszaki Folyóiratszemle rövid másfél éves megjelenése alatt elért.

Az eredmények még nem nagyok, de kétségtelenül jelentőségük van, mivel megmutatták, hogy az eddig végzett dokumentációs munka nem volt hiábavaló. Az OMK főigazgatója és a KGM Műszaki Információs és Fordító Vállalat igazgatója által megtartott, a dokumentáció jelenlegi magyarországi helyzetét ismertető előadások mindenki számára jelentős felvilágosítást nyújtottak arra vonatkozólag, hogyan lehet igénybevenni a különböző szolgáltatásokat a szélesebb körű tájékozódás céljából. Az OMK és a KGM ma már jelentékeny mennyiségű és minőségű dokumentációs anyaggal tud segítségére lenni minden szakembernek.

A kiállítás harmadik napját a műszaki könyvtárosok látogatása számára tartottuk fenn. Ezen a napon több jelentős nagyüzem és kutatóintézet műszaki könyvtárosa tekintette meg kiállításunkat. Sajnos azonban bizonyosfokú közömbösségre mutat az, hogy a meghívott könyvtárosoknak kb. csak a fele jelent meg, pedig úgy hisszük, hogy kiállításunk mindenki számára érdekes és tanulságos anyagot és adatokat

mutatott be. A távollévők érdektelenségét azonban pótolta a megjelenetek elismerése, és ez volt a legjobb bizonyítéka annak, hogy az 1959 márciusában elkezdett dokumentációs munka aránylag rövid idő alatt jelentős fejlődésen ment keresztül. A kiállítást megtekintő könyvtárosok javasolták, hogy a "Csepeli Műszaki Dokumentációs Napok" anyagát vándorkiállításaként országos körútra kellene vinni, mivel a bemutatott táblázatok és tablók mindenhol érdeklődésre tarthatnak számot.

Tudomásunk szerint a közeljövőben kiállítási anyagunk felhasználásával a miskolci LENIN KOHÁSZATI MŰVEK hasonló kiállítást rendez.

+ + +

A kiállítás és az elhangzott előadások eredményességét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy azok céljukat elérték. Csepelen a másfél-éves dokumentációs munka nagy eredményként könyvelheti, hogy elsőként sikeresen rendezte meg a "Csepeli Műszaki Dokumentációs Napokat". A kiállítás vendégkönyvében olvasható bejegyzések is arra engednek következtetni, hogy kezdeményezésünk nem volt hiábavaló. Az Öntödegyár főmérnöke pl. kiállításunk megtekintése alapján elhatározta gyáregységükben a dokumentációs szolgálat és a dokumentáció felhasználásának felülvizsgálását és megjavítását. De nemcsak az Öntödegyár főmérnöke, hanem a Központi Anyagvizsgáló vezetője, dr. Réti Pál, a műszaki tudományok kandidátusa is reméli, hogy "a kiállítás fordulópontot fog jelenteni gyárunk műszaki életében". A többi bejegyzések is a vendégkönyvben arról tanuskodnak, hogy kiállításunk a látogatók elismerését vívta ki. Természetesen nem ezek a bejegyzések döntik el teljesen, hogy érdemes volt-e Csepelen dokumentációs kiállítást rendezni, hanem az, hogy a gyár dolgozóinak fokozódott-e az érdeklődése munkánk iránt. Ezt néhány nappal a kiállítás bezárása után tökéletesen felmérni még nem lehet, de mindenesetre figyelemre méltó az a tény, hogy kiállításunk időtartama alatt olvasóink száma 15 fővel gyarapodott.

Végül beszámolóm - úgy gondolom - nem volna teljes, ha nem tennék említést azokról, akik egyrészt lehetővé tették kiállításunk megszervezését, másrészt segítségünkre voltak a rendezés nagy körülmények között igénylő munkájában. Itt elsősorban a Csepel Vas- és Fémművek Műszaki Főosztályának azokra a műszaki vezetőire gondolok, akik első pillanattól kezdve megértették ennek az akciónak a fontosságát és jelentőségét. Kétségtelen, hogy csak az ő segítségükkel és a dekorációs csoport kitűnő munkájával valósulhatott meg ez a reprezentatív és a témához méltó szép kiállítás. Gondolom, hogy a csepeli műszaki vezetők egy emberként való mellénk állása nem elhanyagolható eredménye a csepeli műszaki dokumentációnak, hisz ez egyúttal azt is jelenti, hogy megértik annak szükségességét, sőt használják és értékelik.

Az Országos Műszaki Könyvtár és a KGM Hálózati Alközpont támogatását sem hagyhatjuk figyelmen kívül. Az a szakmai segítség, amit rőlünk kaptunk, sokat jelentett kiállításunk tartalmi felépítésében.

Általános érvényű következtetésként megállapíthatjuk, hogy Magyarországon a dokumentáció az utóbbi évek során igen sokat fejlőd-

dött, és ennek kölcsönhatásaképpen az érdeklődés is jelentős mértékben fokozódott iránta. Az érdeklődés azonban még ma sem érte el azt a fokot, amelyet szeretnénk. Ezért volna szükség minél több könyvtárban hasonló kiállítások rendezésére, hogy a sok pénzt és rengeteg munkát igénylő dokumentáció megfelelőképpen gyümölcsözősék. Ha majd minden csepelei, sőt minden magyar műszaki ember asztalán ott lesznek a dokumentáció különféle kiadványai és szolgáltatásai, akkor beszélhetünk valóban eredményes műszaki dokumentációról.

+ + +

Terebessy Ákos

Теребеш, А.: Дни технической документации на Чепеле.

Центральная техническая библиотека Чепельского Металлургического и машиностроительного комбината организовала в период между 10 и 16 октября 1960 г. выставку документации под названием "Чепельские документационные дни". Техническая библиотека участвует в начавшемся по инициативе Государственной технической библиотеки документационном соревновании, во время которого она и организовала эту новую в Венгрии, проведенную в качестве эксперимента, выставку.

Для выставки были подобраны такие материалы, которые интересуют всех, начиная от совершенно несведущих и кончая специалистами библиотечного дела. По своей форме выставка состоит из наглядных материалов, таблиц, диаграмм, и подлинных документационных изданий, а по своему содержанию охватывает венгерские и значительные заграничные документационные организации и бюро.

Выставке предшествовала соответствующая широкая пропагандистская деятельность. Во время выставки были прочитаны доклады о значении документации, для проведения которых привлекли выдающихся специалистов. Один день был предоставлен в распоряжение библиотекарей технических библиотек.

Были приглашены технические руководители и другие технические работники Чепельского комбината, а также библиотекари других предприятий и научно-исследовательских институтов. Кроме приглашений, разосланных в письменном виде, лично были приглашены 36 технических работников различных заводов комбината. Подготовительная и пропагандистская работа продолжалась в течение 3 недель.

Как выставка, так и серия прочитанных докладов пользовались успехом, многие посетили их, цели своей они достигли и завоевали признание посетителей. Предполагается, что материал этой выставки будет показан и в провинции в качестве передвижной выставки.